

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах воєнних дій, економічної нестабільності та постійних змін у зовнішньому середовищі управління активами перетворюється на одну з найважливіших функцій менеджменту підприємства. Для українських компаній ця проблема особливо актуальна, адже вони працюють у ситуації обмеженого доступу до фінансових ресурсів, перебоїв у постачанні, зростання вартості енергоресурсів та ризику втрати частини матеріально-технічної бази. Саме тому ефективний механізм управління активами сьогодні визначає не лише результативність діяльності, а й здатність підприємства залишатися на ринку.

Механізм управління активами охоплює низку взаємопов'язаних дій і рішень. Спершу проводиться аналіз структури майна, його ліквідності, рентабельності та швидкості обороту. Потім визначаються потреби у формуванні нових активів і джерела їх фінансування. Важливим етапом є постійний контроль ефективності використання ресурсів, який допомагає вчасно виявляти проблеми, дисбаланси або втрати. Завершальним кроком стає прийняття рішень щодо оптимізації структури активів, переоцінки майна чи списання неефективних елементів [1].

Основне завдання управління активами полягає у створенні збалансованої їх структури. Йдеться про таке співвідношення між оборотними та необоротними ресурсами, яке дає можливість підприємству одночасно зберігати ліквідність і ефективно використовувати наявний капітал. Надмірна концентрація на необоротних активах обмежує фінансову гнучкість, а занадто велика частка оборотних – свідчить про нераціональне використання коштів. Тому менеджмент має враховувати особливості галузі, етап розвитку підприємства та кон'юнктуру ринку, щоб підтримувати оптимальний баланс.

Особливе місце у системі займає управління оборотними активами. Саме вони забезпечують безперервність операційного циклу та впливають на платоспроможність підприємства. Злагоджене управління запасами, дебіторською заборгованістю і грошовими потоками допомагає уникати касових розривів і зменшувати витрати. Управління необоротними активами, у свою чергу, має бути спрямоване на підтримання технічного рівня виробництва. В умовах воєнної економіки особливо важливо оновлювати основні засоби, впроваджувати енергоощадні технології, автоматизовані системи контролю та цифрові рішення, які знижують витрати й підвищують продуктивність [2].

Ефективність управління активами безпосередньо залежить від інформаційного забезпечення. Для ухвалення правильних рішень керівництво повинно мати повну і достовірну інформацію про склад, стан і рентабельність активів. У цьому допомагають сучасні цифрові системи – ERP-платформи, фінансово-аналітичні модулі, програми моніторингу майна. Вони дозволяють оперативно відстежувати зміни у структурі ресурсів, аналізувати результати діяльності та прогнозувати вплив управлінських дій на фінансовий стан підприємства.

Сучасний підхід до управління активами має бути не лише операційним, а й стратегічним. Це означає, що підприємство повинно планувати розвиток своєї матеріальної бази наперед, визначати напрями інвестицій, оцінювати їхню доцільність і очікуваний економічний ефект. Стратегічне бачення дозволяє не просто пристосовуватися до змін середовища, а й формувати власні переваги – підвищувати продуктивність, модернізувати виробництво, розширювати ринки збуту.

У процесі управління активами важливо враховувати й ризики. Висока невизначеність, спричинена воєнними подіями, коливаннями валютних курсів та зростанням інфляції, вимагає від підприємств обережності у прийнятті інвестиційних рішень. Ефективним засобом мінімізації ризиків є диверсифікація джерел фінансування, створення резервних фондів, страхування майна та підтримка достатнього рівня ліквідних активів.

Таким чином, механізм управління активами – це не просто набір фінансових методів чи процедур, а цілісна система управлінських дій, яка поєднує аналіз, планування, організацію, контроль і стимулювання персоналу. Її ефективність визначає конкурентоспроможність підприємства, його стійкість до зовнішніх загроз та здатність до відновлення. Успішне управління активами передбачає поєднання класичних фінансових інструментів із новітніми цифровими технологіями, орієнтацію на стратегічні цілі розвитку та врахування реалій, у яких функціонує бізнес. Комплексний підхід до цього процесу дозволяє підприємству не лише ефективно використовувати наявні ресурси, але й формувати основу для подальшого економічного зростання навіть у складних соціально-економічних умовах.

Список використаних джерел

1. Бабій О., Койнак В. Сучасні проблеми та перспективи управління активами підприємств. Економіка та суспільство. 2024. №59. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-27>
2. Омеляненко Д. Сучасні концепції управління активами агропідприємств України. Bulletin of Sumy National Agrarian University. 2025. №2 (102). С. 31-36. <https://doi.org/10.32782/bsnau.2025.2.5>